Készítette: Székesfehérvári 1. sz. Lakásfenntartó Szövetkezet

TÖBBLAKÁSOS LAKÓÉPÜLETEK TŰZVÉDELMI HÁZIRENDJE

Az 54/2014.(XII.05.) BM. rendelet
Országos Tűzvédelmi Szabályzat alapján

Kérjük, hogy saját érdekében mindenki figyelmesen olvassa el!

Készítette: Székesfehérvári 1. sz. Lakásfenntartó Szövetkezet

Tisztelt Lakástulajdonosok!

Ezúton is tájékoztatok minden lakástulajdonost, bérlőt, lakáshasználót, hogy 2014-ben jelentős, a többszintes és középmagas lakóépületeket érintő új tűzvédelmi jogszabály született, nevezetesen az **54/2014.(Xll.05.) BM rendelet** (**OTSZ),** az új **Országos Tűzvédelmi Szabályzat,** mely minket is érintően, kötelezően rendelkezik a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról. Illetőleg a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi bírságról.

Az 54/2014.(Xll.05). BM rendelettel változott jogi környezet szükségessé tette, hogy ismételten tájékoztatást adjak Önöknek a változásokról – amelyekről már előre kijelenthetem, hogy ismételten kötelezően betartandó szabályozásokat, és elvárható magatartást írnak elő.

Jelen kiadványom célja, hogy:
a fenti rendeletben meghatározott tűzvédelmi követelményeket életvédelmi, közösségi értékvédelmi és tulajdonosi értékvédelmi célok teljesülése érdekében közösen megvalósítsuk.

Az életvédelmi céljainkhoz tartozik:
- a lakók, személyek menekülésének, mentésének biztosítása
- a menekülés és a mentés során az életfeltételek biztosítása
- a tűzoltói beavatkozás résztvevőinek védelme
- a tűzoltói beavatkozás feltételeinek biztosítása.

A közösségi értékvédelmi céljainkhoz tartozik:
- a lakáscélú ingatlanállomány védelme
- a kulturális örökségünk megóvása, védelme
- a környezetünk – talaj, élővilág, levegő, víz – megóvása, védelme
- a visszafordíthatatlan vagy az aránytalanul nagy ráfordítással megszüntethető károsodás elkerülése.

A tulajdonosi értékvédelmi célokhoz tartozik különösen
- a működés, üzemelés folyamatosságának fenntartása
- az eszközeink, berendezéseink védelme, működőképességük fenntartása
- a tulajdonosi, üzemeltetési költségek optimalizálása.

Jelen tájékoztatóm további célja az iparosított technológiával épült többszintes és középmagas lakóépületek tűzvédelmi szabályrendszerének bemutatása, a lakók tűzvédelmi témakörhöz való hozzáállásának bemutatása.

A középmagas iparosított technológiával épült lakóépületek több évtizeden keresztül nagyüzemi körülmények között, szinte tömeggyártásban épültek. Nagy részük az 1960-as, 1970-es években. A legtöbb középmagas paneles lakóház megvalósításának minőségében (biztonsági oldal) veszélyek rejlenek, hiszen olyan berendezések kerültek vagy nem kerültek beépítésre a létesítés során, melyek a tűzvédelmi biztonságot negatívan érintik és már akkor is előírásként szerepeltek. A jelenleg hatályos követelményeket éppen ezért nehéz, vagy nem minden vonatkozásban lehetséges érvényesíteni, hiszen nem egyszerűen karbantartási munkákat igényelnek ezeknek való megfelelések, hanem komplexebb teljes felújításokat.

Összegezve sajnos megállapítható, hogy a lépcsőházi tűzvédelem általában áldozatául esik a takarékosságnak:

- optimalizálás helyett minimalizálás, sőt a szükséges minimum alulteljesítése volt jellemző létesítéskor
- jelenleg még hazánkban, az emberek felfogását az a hamis illúzió jellemzi, hogy „velem és a családommal nem történhet baj!”

A tényeket ismerve azonban belátható, hogy bármilyen típusú lakóépületben bármikor és bárhol bekövetkezhet családi tragédiákat okozható tűzeset!

A tűzvédelmi bírságról szóló 259/2011.(XII.07) Kormány rendelet viszont már nagy összegű, kötelezően kiszabandó tűzvédelmi bírságokkal kényszeríti ki a tűzvédelmi szabályok betartását.

Több szabálytalanság együttes fennállása esetén a bírság mértéke akár **10.000.000 Ft** is lehet! A tűzvédelmi bírság megfizetése nem mentesít a szabálytalanságok megszüntetésének kötelezettsége alól.

Néhány minket is érintő tétel:

- Menekülésre számításba vett kijárat vészkijárat leszűkítése oly módon, hogy a kiürítéshez szükséges átbocsátóképesség nem biztosított: 30.000 Ft - 45.000Ft / kijárat.

- Menekülésre számításba vett kijárat, vészkijárat lezárása, leszűkítése oly módon, hogy a menekülő számára az nem szüntethető meg azonnal: 200.000 Ft – 300.000 Ft / kijárat.
- Épületek menekülési útvonalain és azokkal egy légteret alkotó helyiségrészben szabálytalan tárolás, a rendeltetéssel nem összefüggő elektromos berendezés felügyelet nélküli üzemeltetése, továbbá a menekülési útvonalnak a kiürítéshez szükséges átbocsátóképesség mértékén túli leszűkítése: 60.000 Ft – 500.000 Ft.
- Tűzvédelmi előírás megszegése, ha az tüzet idézett elő: 100.000 Ft - 1.000.000 Ft.
- Tűzvédelmi szabály megszegése, ha azzal közvetlen tűz- vagy robbanásveszélyt idéztek elő: 100.000 Ft - 1.000.000 Ft.
- Tűzvédelmi szabály megszegése, ha az tüzet idézett elő és az oltási tevékenységben a tűzoltóság beavatkozása is szükséges: 200.000 Ft - 3.000.000 Ft.
- Tűzoltóság beavatkozásának akadályozása: 30.000 Ft – 2.000.000 Ft
- Ha a létesítés során jóváhagyott tűzoltási felvonulási út, terület maradéktalanul nem biztosított: 50.000 Ft – 1.000.000 Ft.

Ha a jogsértő magatartás azzal valósul, meg hogy valamely tűzveszélyes állapotot nem szüntetnek meg, az folyamatosan fennáll, a tűzvédelmi bírság ismételten kivethető.

Néhány fontosabb tűzrendészeti alapfogalom:

Épületek típusok bemutatása:

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat alapján az alábbi épület típusokat különböztetünk meg, ha az épület körüli járda vonalától számított legfelső szint padlóvonala

- 0 – 7,00 m között van, akkor NAK - nagyon alacsony kockázatú épületről beszélünk
- 7,01 – 14,00 m között van, akkor AK - alacsony kockázatú épületről beszélünk
- 14,01 – 30,00 m között van, akkor KK - kis kockázatú épületről beszélünk
- 30,01 m < felett van, akkor MK - magas kockázatú épületről beszélünk

Tűzoltási felvonulási út-, terület:

Tűzoltási felvonulási út: a tűzoltási felvonulási terület megközelítésére szolgáló, megfelelő teherbírású, szilárd burkolatú, a tűzoltógépjárművek közlekedésére alkalmas út.
Tűzoltási felvonulási terület: e rendeletben meghatározott, az építmények tűzoltására, mentésre szolgáló, a homlokzat előtt létesített, megfelelő teherbírású, szilárd burkolatú terület, amely a beavatkozáshoz szükséges tűzoltás technikai eszközök és a tűzoltóegységek rendeltetésszerű működésének feltételeit biztosítja. Jellemzően ezek a területek az épületek előtti járdák illetve a gazdasági fejlődés magával hozta a gépjárműállomány növekedését és az épületek környékén levő parkolóhelyek hiánya miatt a tűzoltási felvonulási területet használják a lakók a parkolásra. A fenti területek funkciójának visszaállítását, jelölését az illetékes hatóságok végzik.

A tűzoltási felvonulási területen, valamint a tűzoltói vízszerzési helyeken gépjárműparkolót kialakítani nem lehet. Ezeken a helyeken a parkolási tilalmat táblával és a tűzvédelmi szakhatóság előírása esetén útburkolati jellel jelölni kell. A középmagas és magas épületek tűzrendészeti előírásai alapján az épület megközelítését (tűzoltási felvonulási utat) legalább az épület egyik oldalán kell biztosítani.

Összegezve:
Amikor járműveiket az épület előtt leparkolják, győződjenek meg arról, hogy tűz esetén az oltásához kivonuló tűzoltójárművek akadálymentesen meg tudják-e közelíteni az épületet. Ez elsősorban az élet- és vagyonvédelem miatt nagyon fontos, de azt is tudni kell, hogy az oltás utáni tűzvizsgálat eredményeképpen a vétkes mulasztóval szemben, nagyon súlyos bírságok is kiszabásra kerülhetnek.

A tűzoltáshoz szükséges oltóanyag biztosítása
A tűzoltó vízforrások, fali tűzcsapok telepítési helyét a tűzvédelmi szakhatósággal egyeztetni kell, a meglevő rendszerek karbantartásáról folyamatos készenlétben tartásáról gondoskodni kell.

Tűzcsapok kialakítása
Vezetékes vízellátás létesítése esetén az oltóvizet ***föld feletti tűzcsapokkal*** kell biztosítani. A tűzcsapoknál a tűzoltó gépjárművek részére úgy kell felállási helyet biztosítani, hogy azok mellett legalább 2,75 m közlekedési út szabadon maradjon. ***A tűzoltó vízforrások, fali tűzcsapok akadálytalan megközelíthetőségét mindenkor biztosítani kell.***

A kiürítés általános követelményei
Az épületeket úgy kell kialakítani, hogy tűz esetén a benntartózkodó személyek a tartózkodási helyüket képező helyiséget elégséges számú, átbocsátóképességű és megfelelő helyen beépített kijáraton elhagyhassák A tartózkodási helytől mérve a megengedett elérési távolságon belül menekülési útvonalra, biztonságos térbe a szabadba juthassanak.

Menekülési útvonal követelményei
A menekülési útvonal lehet a közlekedési útvonalat képező helyiség, lépcsőház, szabad lépcső vagy átrium, nyitott folyosó, függőfolyosó. A menekülési útvonal hő- és füst elleni védelmét meg kell oldani. A menekülési útvonalat biztonsági világítással, menekülési jelekkel és menekülési útirányjelző rendszerrel kell ellátni.

Menekülési útvonalon beépített nyílászárók
A menekülésére szolgáló ajtó a kiürítés irányába nyíljon. A beépített ajtókat egy mozdulattal nyithatóan kell kialakítani. A felső szinti vagyonvédelmi biztonságot növelő rácsok lezárását az ajtó nyitásához szükséges kulcsdobozban a kulcs kihelyezésével lehet megvalósítani.

Biztonsági jelzések és menekülési útirányt jelző rendszer
A tűzvédelmi szakhatóság a menekülés biztosítása érdekében előírja. Kívülről vagy belülről megvilágított magasan, vagy ha nem lehetséges, középmagasan elhelyezett minősített utánvilágító menekülési jeleket kell elhelyezni.

Megfelelő tűzvédelmi jelekkel kell megjelölni az elhelyezett:
- tűzoltó készülékeket
- fali tűzcsapokat, tűzcsapszerelvény-szekrényeket
- a száraz oltóvízvezeték betáplálási és vízkivételi pontjait

- a gyújtóforrás alkalmazásnak és az adott területre vitelének tilalmát,
- a dohányzás tilalmát
- közművek főelzáró szerelvényeinek helyét az építmény főbejáratánál jelezni kell.

A tűzvédelmi eszközök helyét jelző biztonsági jeleket az eszköz, felszerelés felett legalább 1,8 méteres magasságban, legfeljebb 2,5 méter magasságban kell elhelyezni úgy, hogy azok könnyen felismerhetőek legyenek.

A két szintnél magasabb vagy egynél több pinceszinttel rendelkező épület esetében a szintszámot jelölni kell!

A személyfelvonóknál, műszaki követelmény, hogy:
„Tűz esetén a liftet használni TILOS!” biztonsági jelet kell valamennyi szinten elhelyezni.

Menekülési útirányt jelző biztonsági jeleket a kijárati ajtók fölé, valamint a menekülési út minden irányváltoztatási pontjában el kell helyezni. A menekülési út bármely pontján, minden esetben legalább egy jelnek láthatónak kell lennie.

Hő- és füstelvezetés:

A hő- és füstelvezető hatékony működésére azért van szükség, mert az épületek lépcsőházai általában egy légteret alkotnak a közlekedő folyosókkal. Így bármely lakásban keletkezett tűz során felszabaduló égéstermékek bejutnak a lépcsőházba, meggátolva az egyetlen menekülési útvonal biztonságos használatát.
A füst szabadba vezetésének helyét úgy kell megválasztani, hogy a kijutó füst

- ne veszélyeztesse a menekülési útvonalakat
- a hő- és füstelvezetéshez szükséges légpótlást
- a füstmentesítés légellátását
- a tűzoltó beavatkozást
- a szomszédos épületekben, tűzszakaszban ne idézzen elő másodlagos gyújtási veszélyt.

A hatályos ágazati szabvány kimondja, hogy minden tűzszakasz legfelső lépcsőházának legfelső részén füstelvezető nyílást kell kiképezni. A hő- és füstelvezető szerkezeteket nem minden iparosított technológiával készített lépcsőházak esetén létesítettek a füstmentes lépcsőház elérése érdekében. Mivel a jelenlegi szabályozás már ezt előírja, így a létesítéskori állapot megváltoztatásakor – lépcsőházi ablakok cseréje – hatósággal való egyeztetést, tervezői bevonást követően ki kell alakítani a jelenlegi szabályozásoknak megfelelően. Nyithatóságát üzembiztos szerkezettel kell biztosítani minimum a földszintről és a felső szintről, illetve a jelenlegi szabályozás szerint ezeken felül a hő- és füstelvezetés, füstmentesítés kézi indítási lehetőségét valamennyi szintről biztosítani kell.
A lépcsőházi előtéri zárt lezárásokat ezért sem lehet fenntartani, illetve újonnan létesíteni szakhatósági hozzájárulás nélkül), mert a katasztrófavédelmi kirendeltség mérlegelési jog hiányában bírságot fog kiszabni egy esetleges ellenőrzés vagy tűzvizsgálat során.

Központi szellőző berendezés:

A paneles lakóépületek létesítése idején a szellőző berendezésekre vonatkozó előírásokat sajnos jellemzően nem tartották be vagy a használat során a beépített csappantyúkat a direkt elszívók beépítése miatt kiszerelték.

Az épületgépészeti aknákra az alábbiak jellemzőek:
- alumíniumból készült légtechnikai vezetékek
- a légtechnikai vezetékek helyiségekbe történő becsatlakozásai a létesítéskor érvényben lévő előírásoknak felelnek meg
- az aknák a födémek vonalában nem kerültek szakaszolásra, megszakításra, tűz gátló lezárásra.

A közös légelszívó rendszerű lakásoknál különösen veszélyes helyzetet eredményezhet, ha a konyhában gáz vagy a tűzhelyen felejtett olaj túlhevülés miatt belobban, majd a forró égéstermékek a tűzhely fölé beépített közös elszívó-rendszerbe bekötött szagelszívókon keresztül a csőbe jutnak. A közös gépészeti aknákban a rendszerint alumínium anyagú csövek a tűz okozta hő hatására, hamar széthullnak, elolvadnak így a tűz közvetlenül az itt haladó többi csövet is támadja. A kis konyhai alapterületek miatt a lakások használói a légtechnikai berendezéseket is egyre jobban körül-és beépítik. A csőben tűz

esetén terjedő hő így közvetlenül éri az éghető anyagokat, amelyek azután akadálytalanul meggyulladhatnak, és tovább terjeszthetik a tüzet a lakásokban. Tapasztalatok mutatják, hogy a lakók a háztartási vegyszereket, festékeket és hígítókat a szűk WC helyiségekben, az éghető falra szerelt tárolókon helyezik el, így ezek is könnyen meggyulladhatnak az aknába bejutó tűz hatására.

Összefoglalva: Épületeink központi szellőztető rendszerének kialakítása a létesítéskor érvényben lévő előírásoknak felel meg, ám a tűzvédelmi hatóság az elektromos szagelszívók bekötését a jelenlegi szabályok alapján bírálja el.
De megállapítható, hogy az elektromos szagelszívó berendezés használata potenciális veszélyforrás, emberéletre, anyagi javakra egyaránt!

Villamos hálózat, elektromos berendezések

Kisfeszültségű erősáramú villamos berendezések tűzvédelmi létesítési követelményei:
Az épület villamos hálózatát, berendezések táplálását úgy kell kialakítani, hogy az építmény összes táplálása egy helyről lekapcsolható legyen. Az építményrészek külön lekapcsolásának szükségességét és kialakítását a tűzvédelmi szakhatósággal kell egyeztetni. A tűzeseti lekapcsolást központilag úgy kell kialakítani, hogy a tűzeseti beavatkozás során a fogyasztók csoportjai külön ill. együtt legyenek lekapcsolhatók. A csoportosan elhelyezett villamos kapcsolók, főkapcsolók és túláramvédelmi készülékek rendeltetését, továbbá e kapcsolók ki- és bekapcsolt helyzetét jelölni kell.

Elektromos berendezések:

A lakások villamosvezetékei a létesítéskor feltételezett igények villamos fogyasztásának figyelembe vételével, alumínium elektromos vezetékek felhasználásával kerültek kiépítésre, melyet a mai igények jelentősen meghaladnak. A jelenlegi fejlettségi szint, elektromos berendezések széleskörű elterjedésének eredményeképpen a lakásban a nap bármely szakában a villamos fogyasztók együttes használata során, jelentős teljesítmény felvétel is jelentkezhet. (mosógép, mosogatógép,

légkondicionáló berendezés, hűtőláda, mikrohullámú sütő, elektromos olajradiátor, számítógép, stb.).
A villamos vezetékek ilyen módon történő túlterhelése a vezetékek felmelegedéséhez vezethet, mely tüzet okozhat. A megnövekedett terhelések a vezetékcsatlakozásoknál is komoly melegedést okozhatnak. A melegedésnek leginkább kitett vezetékcsatlakozások a következő helyeken vannak: a dugaszoló aljazatok, a lakáselosztó kismegszakító tábla, az elágazó dobozokban lévő sodrott kötések.
Másik fő villamos veszélyforrás lehet a lakásokban a villamos készülékek nem megfelelő szigetelési állapota, amit főleg öregedés, vagy sérülés okozhat.

A lakáson belüli hálózatot kizárólag szakszerelővel célszerű javíttatni. A jelentős költség miatt csak kevesen építtetik át korszerűbb, nagyobb keresztmetszetű, ill. rézvezetékű rendszerre a lakás elektromos hálózatát. Az alumíniumkötések idővel korrodálnak, illetve meglazulnak és az érintkezések bizonytalanná válnak. A lakók általában a lámpák nem egyenletes, vibráló fényerejét többször is észlelik, mégis sokan ezt megszokva már csak a vezeték kigyulladásánál jönnek rá a helyzet komolyságára. Ezen kívül megállapítható, hogy sokan a rossz csatlakozók, az egymásba dugott hosszabbítók, régi kapcsolók, biztosítékok által előidézett veszélyhelyzetet nem érzékelik. Az épület közös elektromos hálózatára vonatkozóan kötelező villamossági felülvizsgálatok készülnek, de a lakások elektromos hálózatának kötelező időszakos átvizsgálását a lakástulajdonosoknak is el kell végeztetni (esetleges elektromos hibára visszavezethető kárigény teljesítését a biztosító ezek hiánya, nem megléte miatt elutasíthatja). A lakásokban a kevés hely zsúfoltságot eredményez, így azok az elektromos eszközök, konyhai berendezések, rosszul elhelyezett hősugárzók, amelyek használatuk közben melegednek, tüzet okozhatnak. A televíziók, számítógépek, is sokszor úgy kerülnek beépítésre különféle bútorokba, hogy a képződött hő elvezetése, kiszellőztetése egyáltalán nem megoldott. Az ebből eredő túlmelegedés gyakran okoz tüzet, az égés a zsúfoltság miatt hamar válik megfékezhetetlenné.

Összegezve:
Túl azon, hogy jogszabály előírja, célszerű és ajánlott a lakásokban is elvégeztetni az időszakos villamos biztonságtechnikai felülvizsgálatokat. Ha

lakásfelújítást tervez, gondolja át, hogy a lakásban élő családtagjainak biztonsága érdekében, valamint a korszerű háztartási berendezések biztonságos használatához, elengedhetetlen lenne a lakás elektromos hálózatát is a megfelelő biztonsági szintre hozni!

Villámvédelem

Az építmények villámcsapások hatásaival szembeni védelmét jogszabály kötelezően előírja, amit szabvány szerinti villámvédelemmel biztosítani kell.
Ha az épület villámvédelmi rendszerét valamilyen okból helyre kell állítani vagy fel kell újítani, a jogszabály választási lehetőséget biztosít a tulajdonos számára, hogy ha az épület rendeltetése a létesítés óta nem változott meg, akkor létesítés idején érvényben lévő előírások szerint –úgynevezett nem norma szerint i módon-, vagy a felújítás idején érvényben lévő szabványok szerint –úgynevezett norma szerinti módon- kívánja elvégeztetni.

Nagyon fontos a belső potenciálkiegyenlítő hálózatok is, amelyek a villámcsapások másodlagos hatásának kárkövetkezményeit csökkentik. Ennek meglétét valójában már egy 1981. óta kötelező jogszabály is előírja.

Száraz tűzi vízvezeték:

A középmagas épületekbe a szabályozásnak megfelelően a nedves fali tűzcsap helyett száraz hálózat került kiépítésre. Eredeti célja, hogy az alapvezeték szerelése ne okozzon késlekedést a hatékony tűzoltói beavatkozásban.
Megállapítható, hogy kiépítésük megtörtént, a folyamatos karbantartásuk megvan, de a gyakorlat azt tükrözi, hogy egy esetleges beavatkozásnál nem kerül alkalmazásra. A gyakorlat azt mutatja, hogy a fél évenkénti ellenőrzési ciklusok között jelentős darabszámú vízkivételi szerelvényt tulajdonítanak el.

A meglévő száraz felszálló tűzi vízvezeték a tűzvédelmi hatóság eltérési engedélyével átalakítható. Így a meglévő száraz felszálló tűzi vízvezeték átalakítása során a vízkivételi helyet csak a VI, VIII, X. szinten kell biztosítani.

A vízkivételi helyek kialakítása:

- a vízkivételi helyeket zárt szekrényben elhelyezett csatlakozócsonkokkal kell biztosítani
- a nyithatóság módját a tűzvédelmi hatósággal kell engedélyeztetni
- az átalakított száraz felszálló tűzi vízrendszert a bejáratoknál a csatlakozó szintek feltüntetésével és az adott szinteken biztonsági jellel kell megjelölni.

A száraz tűzi vízvezeték karbantartási, készenlétben tartási problémái:
(amelyeket rendszerint felelőtlen emberi beavatkozás idéz elő)

- Csővezetékek sérülékeny elemei a betáplálási és a szintenkénti leágazások, mivel rendszeresen ellopják az alumínium anyagú osztókat és csonkkapcsokat, illetve az elzáró szerelvényeket.
- Kinyitják a csapokat (így ha egy beavatkozás során, ha alulról rácsatlakoznának, akkor valamelyik szinten, ahol nyitva van, a víz elárasztaná a szintet, továbbá a nem megfelelő működés miatt a beavatkozó tűzoltók veszélyhelyzetbe kerülnének). Mindezekből adódóan inkább nem használják.

Összegezve:
Ettől függetlenül a hatályos jogszabályok rendelkeznek a száraz tűzívíz vezetékről, ezért annak fenntartása, karbantartása közös feladat, hozzáférhetőségének biztosítása pedig lakossági kötelezettség, melynek elmulasztása tűzvédelmi bírság kiszabását vonja maga után.

A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályok

A tűzvédelmi műszaki megfelelőségi feltételeket az üzemeltetőnek vagy társasház esetén a közös képviseletnek az adott épület tekintetében igazolhatóan biztosítania kell.

Az építményt csak a használatbavételi, üzemeltetési, működési engedélyben megállapított rendeltetéshez tartozó tűzvédelmi követelményeknek megfelelően szabad használni.

A lépcsőházban alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységet csak az előzetesen írásban, a helyszín adottságainak ismeretében meghatározott feltételek alapján szabad végezni.
A feltételek megállapítása a munkavégzésre közvetlenül utasítást adó munkát végző személyek tevékenységét közvetlenül irányító személy feladata.

A paneles épületek használatával kapcsolatos problémák, tapasztalatok:

A következőkben felsorolt üzemi, használati tényezők jelentősen befolyásolhatják a tűzoltást, és a menekülést:

- A szabályozás előírja, hogy a középmagas épületek önálló rendeltetési egységeinek (lakásoknak) a bejárati ajtaját „nehezen éghető" szerkezetből kell kialakítani. Azonban a lakók, a lakásajtók biztonságosabbra cserélésekor figyelmen kívül hagyják a tűzvédelmi követelményeket, (az OTSZ a D EI 30 követelménynek megfelelő ajtó beépítését engedélyezi) és nem megfelelő tűzállósági határértékű ajtókat építenek be.
  Ez azzal a veszéllyel jár, hogy egy esetleges tűzeset során a lakásból könnyen kijuthat a tűz, ezzel akadályozva az épületben tartózkodók menekülését – illetve a tűz könnyen bejut a lakásba, ezáltal az ott lévőket, azok anyagi javait veszélyezteti, valamint elősegíti a tűz terjedését.
- Szintén a lakók biztonságérzetét hivatott növelni a vagyonvédelmi rácsok beépítése.
  A betörések elleni acélrácsok alkalmazása csak egyedi lakásbejárati ajtóknál megengedett, a több lakást kiszolgáló folyosószakaszon csak akkor megengedett, ha tűzvédelmi berendezések használatát és a lakások egyedi elektromos hálózatról való lekapcsolását nem akadályozza. Azonban ezek elhelyezésével a lakók, a saját menekülésüket, a tűzoltóság beavatkozását is akadályozhatják. A lakók menekülésének korlátozottságán túl a tűzoltók beavatkozását is késleltetik, mivel a tűzoltóknak ilyenkor a rácsot le kell vágniuk, hogy a tűzoltáshoz hozzá tudjanak kezdeni.
- A fentinél tulajdonképpen nagyobb gondot jelent, hogy a lakók a folyosórészekre (a lezártra is) éghető anyagot helyeznek el, tárolás céljára használják (bútorok, egyéb használati tárgyak).

Ez a körülmény egyrészt szűkíti a menekülési útvonalat, akadályozza a menekülést, másrészt egy lakástűz esetén elősegítheti a lakások közötti tűz terjedését.

Nagyon fontos, hogy a kiürítésre figyelembe vett közlekedőn, folyosón éghető anyagokat, bútorokat, egyéb tárgyakat ne tároljanak. Nemcsak a bírság kiszabásának veszélye miatt, hanem a saját biztonságuk érdekében is!

Szemléltető ábra a szabadon hagyandó menekülési útvonalról!

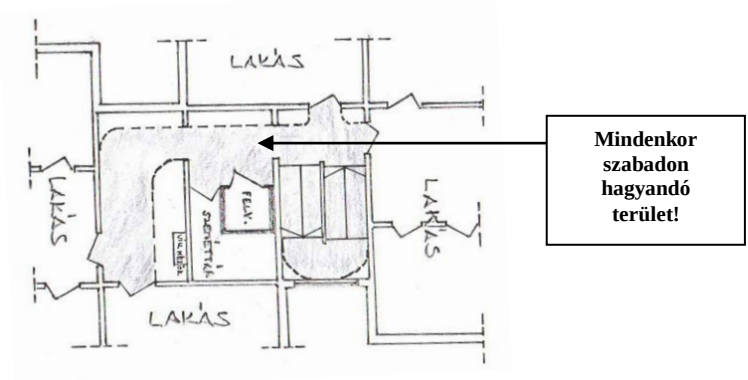

A **hő- és füstelvezetés** használati problémái abban jelentkeznek, hogy gyakran nem, vagy nem megfelelően működik, de tapasztalható olyan is, hogy az ablakok egyszerűen be voltak hegesztve. A lakók többsége megfelelő tájékoztatás hiányában nem is tudja, hogy tűz esetén neki lenne a feladata a füstelvezetők nyitása. A lépcsőházi füstelvezető kinyitása rendszerint csak a tűzoltók kiérkezése után történik meg, ezért a lakók egy része önerőből már nem tudja az épületet elhagyni. A lakók által a közlekedőkben tárolt bútorok és egyéb éghető anyagok égéséből származó füst elvezetésére pedig már nincs is méretezve a rendszer.

A középmagas paneles épületekben a **liftek** kialakítása nem teszi lehetővé tűz esetén a biztonságos menekülést (létesítéskor előírások). A liftgépházak az épületek tetőszintjén kialakított helyiségben helyezkednek el. Az oda felvezető elektromos kábelek tűzhatás ellen nem védettek. Amennyiben a lépcsőház füsttel telítődik, az ugyanabban a légtérben levő felvonó

aknában is megjelenik a mérgező füst, és az a felvonó fülkéjében lévő személyekre életveszélyes lehet. A liftek földszintre hozatala és leállítása tűz esetén csak kevés helyen megoldott. Kötelező a jelzés, hogy tűz esetén nem használható!

A konyhai elszívó **szellőzőrendszerekben** lerakódott anyagok és szakszerűtlen átépítések, bekötések a tűz függőleges - felső szintekre való terjedését - jelentős mértékben elősegítik. Megoldásként említhetnénk a rendszeres tisztítást (kötelezően 3 évente), ami műszakilag kivitelezhető lenne, de a költségeit a lakók jelentős része nem vállalja fel, pedig ennek tisztítása a lakás tulajdonosának kötelezettsége. A hőre habosodó anyag alkalmazásával azonban elérhető volna az, hogy tűz esetén a szellőzővezetékek lakásokba becsatlakozó helyeit elzárnák.

Hasonló veszélyforrást jelent a **szemétledobók** szabálytalan használata is. A használat során zsír, olaj tartalmú szennyeződések megtapadnak a szemétledobó cső belső falán, melyek hozzájárulnak egy esetleges tűz felső szintjeire való gyors terjedéséhez. A függőleges tűz- és füstterjedés a szemétledobóban igen gyors. Esetleges oltási munkát nehezítheti, és a tűzterjedést felgyorsítja a szemétleöntő helységek „illegális” tárolóként használata.

Előfordul, hogy a **lakók megváltoztatják az egyes helyiségek használati funkcióit.** A probléma ebben az esetben abból származik, hogy a megváltozott állapotnál nem tanúsítanak jogkövető magatartást, nem tartják be a használati szabályokat. A lakók a bicikli és babakocsi tárolókban tartják feleslegessé vált éghető dolgaikat, és ide kerülnek a motorkerékpárok is. Az itt keletkezett tűz, és füst lehetetlenné teheti a lakók menekülését.

Tűzvédelmi előírásokba nem ütközik az erkélyen történő anyagtárolás, azonban ha ott olyan éghető folyadékokat tárolnak (mint alkohol, benzin, festék, lakk, stb.) egy esetleges tűz során az alatta lévő lakásból kiáramló hő, illetve az égéstermékek képesek meggyújtani ezen anyagokat. Valamint az ablakokon, erkélyen kihajított cigarettacsikk ezeket begyújthatja, tüzet idézhet elő!

Készítette: Székesfehérvári 1. sz. Lakásfenntartó Szövetkezet

Mindenkitől elvárható
TŰZVÉDELMI HASZNÁLATI SZABÁLYOK

1. A lakóépületben és a közvetlen környezetében tűzveszélyes tevékenységet (hegesztés, nyílt lánggal járó szigetelési munkálatok, stb.) csak alkalomszerűen és a vonatkozó előírásoknak megfelelően, előzetesen kiadott írásbeli szabályozás alapján, az abban meghatározottak szerint lehet végezni.
2. Lakóépületek helyiségeiben éghető anyagot nem szabad olyan mennyiségben és módon tárolni, amely eltér a helyiség rendeltetésszerű használatától. Az építményt és annak valamennyi helyiségét csak az érvényes használatbavételi engedélyben megállapított rendeltetésnek megfelelően szabad használni. Ettől eltérni csak a rendeltetés változás tárgyában kiadott engedély birtokában lehet.
3. Dohányozni nem szabad a lakóház közös használatú helyiségeiben, továbbá ott, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat (pl.: lift, padlástér, stb.). A dohányzási tilalmat nemzeti szabványban meghatározott táblával kell jelölni.
4. Parázsló, égő dohány neműt, gyufát, pirotechnikai anyagokat (pl.: csillagszóró) tilos olyan helyre tenni, illetve ott eldobni, ahol az tüzet okozhat (pl.: szemétledobóba dobni, ablakon kidobni, stb.).
5. Pincében, tetőtérben éghető anyagot csak olyan mennyiségben és olyan módon lehet tárolni, hogy az a környezetére veszélyt ne jelentsen, és a tetőszerkezet, valamint a kémény megközelíthető legyen. A tárolási mód tegye lehetővé a szükség szerinti eltávolítást.
6. Tetőtérben, alagsorban és talajszint alatti helyiségben tűzveszélyes anyag, illetve éghető folyadék (pl. üzemanyag) nem tárolható. Panelszerkezetű lakóépületekben PB palackot tárolni, használni, PB-palackos készüléket üzemeltetni még ideiglenesen sem szabad.
7. Többlakásos épületben lévő lakásban legfeljebb 10 liter I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék, valamint robbanásveszélyes osztályú aeroszol és legfeljebb 30 liter III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék tárolható. Önálló, egylakásos lakóépületben legfeljebb 20 liter I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék, valamint robbanásveszélyes osztályú aeroszol és legfeljebb 60 liter III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék tárolható. Lakóépülethez, lakórendeltetésű épületrészhez

tartozó gépkocsi tároló helyiségben a gépkocsikba épített üzemanyagtartályon kívül parkoló állásonként és tároló helyiségenként legfeljebb 5 liter, a gépkocsi vagy más robbanómotoros gép üzemeltetéséhez és a háztartásban használatos éghető folyadék tárolható.

8. Csak engedélyezett típusú, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő-, fűtő- és főzőberendezést szabad használni.
9. A hőt fejlesztő, elektromos és világító berendezéseket, készülékeket, eszközöket úgy kell elhelyezni, rögzíteni, használni, illetve köztük és az éghető anyag között olyan távolságot kell tartani, hogy a környezetükre tűzveszélyt ne jelentsenek. Az elektromos készülékeket házilagosan javítani nem szabad, a kismegszakítókat és olvadó betéteket (biztosíték) túlbiztosítani, „patkolni” szigorúan tilos.
10. Égéstermékeket, salakot és hamut csak teljesen lehűtött állapotban szabad az erre célra kijelölt edénybe üríteni.
11. A késedelemmentes beavatkozás és a biztonságos menekülés érdekében az épületben (folyosón, pincében, padláson) a villamos berendezés kapcsolóját, a közmű nyitó- és zárszelvényeit, a hő- és füstelvezető kezelőszerkezetét, továbbá a tűzvédelmi berendezést, felszerelést és készüléket eltorlaszolni, a belső közlekedési utakat, ajtókat és a kiürítési útvonalakat leszűkíteni még átmenetileg sem szabad.
12. Lakóépületen belül gépjárművek, így minden belsőégésű motorral hajtott motorkerékpár is csak gépjárműtároló helyiségekben tarthatók. A tisztán gázüzemű, a vegyes üzemű és a kettős üzemű jármű nem helyezhető el pinceszinti, jármű tárolására alkalmas terekben
13. Gépjárműtároló helyiségben tűzveszélyes folyadékot –a jármű üzemanyagtankjában lévő mennyiségen túl- tárolni, lefejteni, illetve a gépjárművet üzemanyaggal feltölteni, vagy tűzveszéllyel járó javítást (hegesztés, alkatrészmosás) és egyéb tevékenységet végezni nem szabad.
14. A lakóház környezetében található tűzcsapokat, a száraz felszálló vezeték földszinti csatlakozó csonkját gépjárművel, vagy más módon eltorlaszolni, üzembe helyezésüket gátolni, vagy késleltetni nem szabad.
15. Az épületek megközelíthetőségét, a tűzoltási felvonulási utat és területet mindenkor biztosítani kell, parkoló járművekkel leszűkíteni, vagy eltorlaszolni tilos.

16. Aki tüzet, vagy annak közvetlen veszélyét észleli, illetve arról tudomást szerez, köteles a tűzoltóságnak jelezni a 105 telefonszámon még akkor is, ha a tüzet már eloltották, vagy önmagától megszűnt az égés.

A tűz jelzésekor az alábbiakat kell közölni:
- A tűz pontos helye (kerület, utca, házszám, stb.),
- A leggyorsabb megközelítési módja.
- Mi ég, mi van veszélyeztetve.
- Emberélet veszélyben, sérülés, haláleset történt-e;
- A jelző neve és a jelzésre használt telefon száma.

A tűzjelzéshez, tűzoltáshoz köteles mindenki –ellenszolgáltatás nélkül- rendelkezésre bocsátani telefonját, hírközlő berendezését, tűzoltásra alkalmas eszközét.

Mit tegyünk, ha tűzeset következeik be a lépcsőházunkban?

Főbb tennivalók tűz esetén:

1. Tűzriadó, tűzilárma, hívjunk segítséget, értesítsük a tűzoltóságot a 105 telefonszámon
2. Menekülés, mentés.
3. Tűzoltás, lehetőségekhez mérten.

Részletezve:

1. Tűzriadó.

Tűz esetén hívjunk segítséget, mások segítsége hasznos lehet a feladatok megosztásában, értesítsük a tűzoltóságot telefonon.

A tűzjelzésnek, kárjelzésnek tartalmaznia kell:
- a tűzeset, káreset pontos helyét (cím, épület)
- mi ég, milyen káreset történt, mi van veszélyeztetve, emberélet van-e veszélyben
- a jelző nevét a jelzésre használt készülék számát
- a tűzesetet a tűzoltóság felé a **105**, **112** számon lehet jelezni.

Aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, ill. arról tudomást szerez, köteles azt elsősorban a tűzoltóságnak, ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek, a mentőszolgálatnak vagy pedig a Polgármesteri Hivatalnak késedelem nélkül jelezni. A lakóházban, vagy lakásban keletkezett tűz (ha az olyan kiterjedésű, hogy egyénileg nem oltható) esetén végre kell hajtani a tűz jelzését, meg kell szervezni a lakók riasztását, menekülését, mentését.

Riadalom, pánik elkerülése érdekében higgadtságra, nyugalomra és határozottságra kell törekedni. A tűzjelzéshez, segítségkéréshez, visszajelzéshez a vállalatok, a társadalmi szervezetek, valamint az állampolgárok kötelesek a használatukban álló híradási vagy közlekedési eszközzel ellenszolgáltatás nélkül segítséget adni. A tűz jelzésére rendszeresített berendezést, készüléket állandóan üzemképes állapotban kell tartani. A tűz jelzését nyugodt hangon kell megtenni. A hallgatót csak azután szabad letenni, ha a tűzoltóság illetékese nyugtázta a tűzjelzés vételét. A tűzjelzésnél megadott információk nagyon fontosak, mivel a jelzést fogadó tűzoltó ezek ismeretében határozza meg a helyszínre vonuló tűzoltó gépjárművek darabszámát. A speciális mentőszereket (pl.: létrás, emelőkosaras gépjármű, generátor, ugrópárna, műszaki mentőszer, stb.), a jelzés alapján intézkedhet a mentők, rendőrség kirendeléséről, és visszahívhatja a jelzőt további információk szerzése céljából (pontos cím, megközelíthetőség, stb.).
A tűzjelzés díjtalan és más hívásokkal szemben elsőbbséget élvez. A nyilvános távbeszélő készülék mellett, továbbá a fővonalú távbeszélő készülékei mellett a tűzoltóság hívószámait jól láthatóan fel kell tüntetni.

2. Menekülés főbb szempontjai:

- Az emeleti szintekről minden esetben a lépcsőházon keresztül hagyjuk el az épületet, a liftet igénybe venni tilos és életveszélyes. A panelos épületek zömében – ha a lépcsőn a lejutás akadályozott – felfelé is lehet menekülni, egyrészt a tetőre, másrészt a szomszédos lépcsőházon keresztül a szabadba.
- A lépcsőházba beszűrődő füstöt, a hőt a lépcsőházi ablakok, zárt lépcsőházak esetében a hő és füstelvezető megnyitásával, üzembe helyezésével lehet elvezetni.
- Biztosítsunk elsőbbséget, segítsünk a gyermekek, gyermekes és terhes anyák, az idősek, rokkantak és a mozgássérültek, mozgáskorlátozottak menekülésében.
- Füst ellen az orr illetve a száj elé szorított átnedvesített textillel (kendő, törölköző) a kimenekülés időtartamára hatásosan lehet védekezni. A forró füstgázok a levegőnél könnyebbek, így felülről rétegeződve telítik a helyiséget, így lehajolva, kúszva biztonságosabban elhagyhatjuk a füsttel telített helyiséget.

- A lakás elhagyása esetén lehetőleg gondoskodni kell a gáz és az elektromos áram főkapcsolójának elzárásáról.
- Legyen menekülési terve a családnak, melyet minden családtag ismer. (folyosó, lépcsőház, tetőátjáró)
- A lakók informálják a kiérkező tűzoltókat a veszélyhelyzet körülményeiről, az esetleges bent tartózkodók hollétéről, koráról (gyerek, beteg, idős, mozgássérült) vízszerzési helyekről, közmű elzáró berendezések helyeiről.

3. Tűzoltás

- A tűz oltásában, az emberi élet és az anyagi javak mentésében mindenki köteles lehetőségeihez képest - külön felhívás nélkül - részt venni.
- A tűzoltás vezető (kiérkező tűzoltóság parancsnoka) utasításait mindenki köteles végrehajtani.
- A tűz oltását a rendelkezésre álló felszereléssel, eszközzel meg kell kísérelni.
- Villamos berendezésekben, azok közelében keletkezett tűz esetén az oltás megkezdése előtt áramtalanítani kell.

Tűz esetén követendő magatartás:

- Zárt, nem füstmentes lépcsőház esetén a tüzet észlelő lakó feladata a füstelvezető kinyitása.
- Tűz észlelése esetén - a testi épség veszélyeztetése nélkül- kezdjék meg a tűz oltását.
- A hivatásos tűzoltóság helyszínre érkezése után a tűzoltást az egység parancsnoka irányítja.
- Az oltás megkezdésével egyidejűleg az áramtalanítást és a közmű főcsapok elzárását végre kell hajtani. (kivéve a víz)
- Biztosítani kell, hogy a kivonuló tűzoltó egység a tűzeset helyszíneihez jusson, ennek érdekében lehetőség szerint 1 fő a kiérkező egységeket az épület előtt fogadja. A tűz oltását mindig az égő anyag tulajdonságainak és a tűz méretének figyelembevételével, a rendelkezésre álló, erre alkalmas eszközök, anyagok gyors számbavételével célszerű elkezdeni.

Ennek szempontjai:

- Éghető folyadékok tüze (pl. serpenyőben lévő étolaj) vízzel általában nem (a vízgőz az olaj kivetődését okozza), de letakarással, elfojtással (pl. fedő) jól oltható.
- Kisebb méretű szilárd éghető anyagok égésénél a rendelkezésre álló vízforrásból (vízcsap, szódásüveg) elkezdhetjük az oltást.
- Alkalmazható továbbá a letakarás is. Letakarásra, elfojtásra minél vastagabb, alacsony műszáltartalmú anyagokat célszerű használni. (pokróc, pléd)
- Elektromos berendezések tüzének oltását csak áramtalanítás után – hálózati csatlakozás megszüntetése – után szabad megkezdeni. A készenlétben tartott tűzoltó készüléket ismerjük meg, hogy milyen feltételekkel miknek az oltására alkalmas. (feszültség alatti berendezések oltására milyen távolságból)
- Sikertelen oltás esetén a tűz által érintett helyiséget, lakást elhagyva gondoskodni kell az ajtók (bejárat) lehetőség szerinti becsukásáról.

Megköszönve türelmüket, kérem a fentiekben foglaltak megtartását.

Jelen tájékoztatót a 2015. március 30.-án hatályban levő vonatkozó rendelet alapján készítettem!

Székesfehérvár, 2015. március 30.

Farkas Béla
ügyvezető